

залежить від ступеня вираженості запального процесу і прогресування деструктивних змін.

Висновки.

1. Проведені дослідження вказують на недостатню інформативність лабораторно-біохімічних показників у діагностиці деструктивних змін та ступеня вираженості ендогенної інтоксикації у хворих на гострий холецистит.

Включення в комплекс лікувально-діагностичних заходів хворим на гострий холецистит визначення величини питомої електропровідності сироватки і її змін в динаміці дає можливість покращити діагностику різних форм гострого холециститу, вибрати оптимальну тактику і підвищити ефективність лікування хворих.

Література. 1. А.с. № 1388801.- 1987. Спосіб діагностики ендогенної інтоксикації. Мільков Б.О., Мешишен І.Ф., Смірський О.А. та ін. 2. Габриэлян Н.И., Левицкий Э.Р., Дмитриев А.А. Скрининговый метод определения средних молекул в биологических жидкостях // Метод. реком. - М. - 1985. - 18 С. 3. Гринев М.В., Рысс А.Ю. О патогенезе желтухи при остром холецистите // Вестник хирургии им. Грскова.- 1989.- № 7.- С. 3-7. 4. Джафаров Г.А.К. Токсичность для парамеций плазмы здоровых и облученных крыс при ожоге, травме и голодании // Пат. физиология и экспериментальная терапия. - 1961.- № 4. - С. 70 - 72. 5. Кальф-Калиф Я.Я. О лейкоцитарном индексе интоксикации и его практическом значении // Врач. дело.- 1941.- № 1.- С. 31-35. 6. Мільков Б.О., Шамрей Г.П., Полянський І.Ю. та ін. Класифікація гнійних форм перитоніту // Клін. хірургія.- 1991.- №4.- С. 57-60. 4.

THE COMPARATIVE STUDY OF THE LABORATORY PARAMETERS AND METHODS OF IDENTIFICATION OF THE GENERAL BLOOD TOXICITY IN THE CASES OF ACUTE CHOLECISTITIS COMPLICATED BY JAUNDICE

V.V. Bilookyi

Abstract. The biochemical parameters of blood general toxicity were evaluated in the group of patients with acute cholecystitis and in the group with acute cholecystitis complicated by jaundice. Insufficient informative value of laboratory tests in the cases of destructive cholecystitis was noticed. The high value of the specific electric conductivity, as a parameter of the degree of the endotoxycosis and of the extent of the destructive changes, was demonstrated.

Key words: cholecystitis, general blood toxicity, specific electric conductivity, endotoxycosis.

Bukovinian Medical State Academy (Chernivtsi)

УДК: 617-089-06:616.441-008.63

В.В. Білокий, Г.П. Шамрей, Г.Д. Дейбук

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ГОСТРОЇ ХІРУРГІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ НА ФОНІ ПОРУШЕНЬ ФУНКЦІЇ ЩИТОВИДНОЇ ЗАЛОЗИ

Кафедра факультетської хірургії, ЛОР та очних хвороб (зав. – проф. І.Ю. Полянський)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Вивчені особливості перебігу гострої хірургічної патології на фоні порушень функції щитовидної залози. Простежено взаємозв'язок між

ендотоксикозом та зміною тиреоїдних гормонів.

Ключові слова: поєднана патологія, ендотоксикоз, тиреоїдні гормони.

Вступ. На фоні несприятливих екологічних умов відбувається суттєва зміна структури захворювань щитовидної залози [2]. Це породжує проблему діагностики та лікування гострих хірургічних захворювань на фоні порушень функції щитовидної залози. Якщо раніше основну увагу приділяли особливостям функціонального стану щитовидної залози при дії різноманітних інфекційних агентів, то на сьогоднішній день актуальною є проблема перебігу гострої хірургічної патології на фоні порушень функції щитовидної залози [5].

Мета дослідження. Вивчити перебіг гострої хірургічної патології на фоні гіпо-, еу-, гіпертиреоїдної функції щитовидної залози та розробити методи корекції виявлених порушень.

Матеріал та методи. Клінічну групу склали 42 хворих, з яких 22 хворих із гострою хірургічною патологією без порушень функції щитовидної залози; 12 хворих - з гострою хірургічною патологією, яка протікала на фоні набутого гіпотиреозу в результаті струмектомії (1), рентгентерапії органів ший (1), ендемічного багатовузлового зобу (4), аутоімунного тиреоїдиту (6). Другу групу склали 8 хворих із гострою хірургічною патологією, яка перебігала на фоні дифузного токсичного зобу з тиреотоксикозом легкої та середньої важкості. Гіпо-, еу- та гіпертиреоз був підтверджений радіоімунологічними дослідженнями кількості тиреоїдних гормонів.

Суттєвим був розподіл хворих за ступенем ендотоксикозу, який на основі показників загальної токсичності (питомої електропровідності сироватки (ПЕС) [1], лейкоцитарного індексу інтоксикації (ЛІІ) [4] та рівня молекул середньої маси (МСМ) [3]) розподілили на легкий, середньої важкості та важкий.

Проводили дослідження загального аналізу крові, біохімічних показників, функціональних проб печінки, параметрів системи гемостазу.

Результати дослідження та їх обговорення. За останні 20 років, за даними клініки факультетської хірургії, спостерігається тенденція до значного, в 25 разів, зростання частоти аутоімунних тиреоїдитів (АТ) та в 15 разів ріст кількості хворих на дифузний токсичний зоб (ДТЗ). Встановлено, що в групі хворих з еутиреоїдним станом щитовидної залози перебіг гострої хірургічної патології супроводжується явищами гіпотиреозу, який виникає на третю-п'яту добу після захворювання і залежить від ступеня важкості ендотоксикозу. При наявності деструкції органу з розвитком перитоніту відмічена тенденція до зниження рівня тироксину (T_4), починаючи з другої-третьої доби з наступним зниженням трийодтироніну (T_3), причому більш чутливим і стабільним є зниження рівня T_3 . Особливо чітко виявлені закономірності спостерігались у групі хворих із деструктивним холециститом, ускладненим дифузним перитонітом. Такі зміни відбуваються за рахунок порушень периферичного дейодування T_4 , яке в основному відбувається в паратиреоїдних тканинах. Таким чином, перебіг гострої хірургічної патології на фоні еутиреоїдного стану щитовидної залози характеризується периферичним гіпотиреозом, який носить компенсаторний характер і не потребує суттєвої корекції з боку ендокринного статусу.

У групі хворих із гіпотиреозом перебіг гострої хірургічної патології при легкому ендотоксикозі призводить до порушення периферичних ланцюгів регуляції тиреоїдного статусу та порушення зв'язку "щитовидна залоза - гіпоталамус", на що вказує значне падіння рівня T_3 в крові вже з першої доби розвитку захворювання при нормальних показниках тиреотропного гормону (ТТГ).

Використання співвідношення T_4/T_3 , показників індексу загальної токсичності (ПЕС і МСМ) в проведенні дискримінантного та дисперсного аналізу з виведенням рівняння розмежувальної функції дало можливість вірогідно діагностувати ступінь вираженості ендотоксикозу при гострій хірургічній патології. При ендотоксикозі середнього ступеня важкості дисбаланс між тиреоїдними гормонами сягає такого рівня, який потребує корекції.

У групі хворих із гострою хірургічною патологією, перебіг якої відбувався на фоні легкого та середньої важкості тиреотоксикозу, відмічалось підвищення рівня тиреоїдних гормонів, в першу чергу T_4 і T_3 , при підвищеному рівні ТТГ, що свідчить про декомпенсацію центральних механізмів тиреоїдної регуляції.

Відмічена закономірність підвищення тиреоїдних гормонів у хворих із гнійними ускладненнями, розвитком перфорації та перитоніту. У цих хворих тиреотоксичного кризу не спостерігалось.

Висновки.

1. При ендотоксикозі має місце виражений дисбаланс функції щитовидної залози, який суттєво впливає на його вираженість.

2. При гіпотиреозі корекція тиреоїдного статусу сприятливо впливає на перебіг гострої хірургічної патології, а при гіпертиреозі тільки адекватні комплексні заходи, спрямовані на ліквідацію вогнища інфекції, можуть призвести до нормалізації функції щитовидної залози.

Література. 1. А.с. № 1388801.- 1987. Спосіб діагностики ендогенної інтоксикації. Мільков Б.О., Мещищен І.Ф., Смірський О.А. та ін. 2. Білокий В.В., Шамрей Г.П., Дейбук Г.Д. та ін. Нові підходи в лікуванні захворювань щитовидної залози // Українські медичні вісті. - 1998.- Т. 2, № 1-2.- С. 63-64. 3. Габрилян Н.И., Левіцкий Э.Р., Дмитриев А.А. Скрининговий метод определения средних молекул в биологических жидкостях // Метод. рском. - М. - 1985. - 18 С. 4. Кальф-Калиф Я.Я. О лейкоцитарном индексе интоксикации и его практическом значении // Врач. дело.- 1941.- № 1.- С. 31-35. 5. Хомко О.Й. Стан активності деяких гормональних та ферментних систем у хворих з різними формами гострого перитоніту / Автореф. дис... канд. мед. наук.- Харків.- 1996.- 25 с.

MANIFESTATIONS OF ACUTE SURGICAL PATHOLOGY ON THE UNDERGROUND OF THE ABNORMAL THYROID FUNCTION

V.V. Bilokyi, G.P. Shamrey, G.D. Deybuk

Abstract. Peculiarities of the manifestations of acute surgical pathology on the background of abnormal thyroid function were analysed. The interrelationship between endotoxicosis and changes in thyroid function was studied.

Key words: associated pathology, endotoxicosis, thyroid hormones.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

